

Pohjois-Savon ilmastometsäskenaariot

Skenaarioiden luominen

Työpajassa työstiin kolmessa ryhmässä 1: Metsätuhot, 2: Puuston kasvu ja hiilitaseet, 3: Talouskehitys ja Yhteiskunta keskeisiä epävarmuustekijöitä ja niiden mahdollisia tulevaisuuden tiloja. Keskeisimmiksi epävarmuustekijöiksi tunnistettiin luonnon monimutaisuuden kehittyminen, maaperäpäästöjen lisääntyminen, metsänhoidon aktiivisuus (omistuksen haasteet), aluetalouden vaikutukset, yhteiskunnallisen keskustelun taso sekä sääolosuhteiden muutos (tuhoille altistuminen). Kullekin epävarmuustekijälle tunnistettiin kolme mahdollista tulevaisuuden tilaa.

Projektitiimin (projektihenkilöt ja opiskelijat) toimesta arviointiin tulevaisuuden tilojen yhteensopivuus asteikolla -3 ... +3. Kysymys kuului, voiko nämä kaksi tulevaisuuden tilaa toteutua samanaikaisesti? +3 = loogisesti ajatellen ne toteutuvat yhdessä. -3 = loogisesti ajatellen ne eivät voi toteutua yhdessä. Kyse ei ole kuinka todennäköisyydestä, vaan onko mahdollista, että nämä tekijät toteutuvat yhtä aikaa.

Arvioinnin perusteella aineistosta hahmottui neljä mahdollista tulevaisuuden skenaariota eli mahdollisten tulevaisuuden tilojen yhdistelmiä.

Skenaariokuvaukset

Tuhojen vuosikymmen

Ilmastonmuutoksen vaikutukset kärjistyvät: sateisuus ja kuivuus vaihtelevat jyrkästi, roudan puuttuminen ja talvien lyheneminen vaikeuttavat korjuuta. Myrskyt, tuulituhot ja lumituhot yleistyvät. Ojitusverkosto ei enää toimi kuten ennen, ja vesistöjen tila heikkenee entisestään – huuhtoumat lisääntyvät ja vedet tummuvat. Puuston elinvoimaisuus heikkenee ja hallan vaikutukset nuoreen metsään ovat merkittäviä. Metsänomistajilla ei ole riittävästi tukea tai tietoa sopeutumistoimiin.

Metsäsuunnittelun suositus: Suunnittelun keskiössä on riskien hallinta – metsänhoito suunnitellaan säätoleranssia kasvattavaksi, vältetään tuulitunneleita ja suuria avohakkuita. Painotetaan monilajisuutta ja jatkuvapuiteisuutta. Tiekuunnostukset ja oikea-aikainen korjuu suunnitellaan tarkasti. Pitkäaikaisia kenttäkokeita tarvitaan ilmastokestävyyden parantamiseen.

Konfliktien vuosikymmen

Yhteiskunnallinen keskustelu metsistä polarisoituu entisestään.

Metsänomistajien, teollisuuden, ympäristöjärjestöjen ja kaupunkilaisten näkemykset ajautuvat vastakkainasetteluun.

Tiedepohjainen vuoropuhelu jää taka-alalle, ja päätöksenteko hidastuu. Monimuotoisuuden turvaaminen ja ilmastotavoitteet nähdään toistensa vastakohtina. Epävarmuus vähentää omistajien halukkuutta tehdä pitkän aikavälin suunnitelmia.

Metsäsuunnittelun suositus: Korostetaan suunnitteluprosessissa läpinäkyvyyttä, osallisuutta ja tiedon jakamista. Metsäsuunnittelu toimii neutraalina foorumina, jossa tuodaan yhteen eri näkökulmat ja luodaan luottamusta. Metsänomistajien neuvonta ja tuki ovat keskeisiä.

Nykyisen kaltainen kehitys

Metsien käyttö jatkuu nykyiseen tapaan ilman merkittäviä muutoksia. Puuntuotanto säilyy keskiössä, mutta haasteet ilmaston ja biodiversiteetin saralla jäävät osin ratkaisematta. Ristiriidat eivät kärjisty, mutta eivät myöskään ratkea. Metsäsektorin uudistuminen on hidasta. Paikallistaloudessa ei saavuteta suuria läpimurtoja.

Metsäsuunnittelun suositus: Suunnittelu keskittyy tehokkaaseen puuntuotantoon, mutta ottaa nykyistä enemmän huomioon peitteisen kasvatuksen mahdollisuudet ja vesitalouden hallinnan. Tarjotaan vaihteellaisia keinoja siirtyä kohti kestävämpiä ratkaisuja ilman suuria harppauksia.

Monipuolisen kestävä käytön ja jalostusasteen noston vuosikymmen

Alueellinen metsätalous uudistuu kokonaisvaltaisesti: arvoketjut vahvistuvat, jalostusaste nousee ja metsien käyttö monipuolistuu. Yhteistyö energiasektorin, bio- ja kiertotalouden kanssa tiivistyy. Metsänomistajilla on useita tulonlähteitä ja kokonaiskestävyys ohjaa päätöksentekoa. Monimuotoisuuden turvaaminen nähdään osana taloudellista ja ekologista vakautta. Dialoginen yhteiskunnallinen keskustelu tukee kehitystä.

Metsäsuunnittelun suositus: Suunnittelu tukee metsänomistajia kokonaisvaltaisten ja moniarvoisten tavoitteiden saavuttamisessa. Korostetaan monimuotoisuutta, peitteistä kasvatusa, erikoispuulajeja ja metsien monikäyttöä. Tarjotaan räätälöityä neuvontaa ja digitaalisia työkaluja päätöksenteon tueksi.